GB 1132/44.

ZEER GEHEIM

Verhoor van: LEVISSON, Mr. Robert Abraham; geboren te Den Haag, 27 December 1913; employé papiergroothandel; laatstelijk gewoond hebbende te Leiden, Mooijapiksteeg No.2; die Nederland heeft verlaten op 5 Augustus 1943, in Engeland is gearriveerd op 4 Januari 1944 en zich alhier heeft gemeld op 8 Februari 1944, komende van de R.V.P.S.

Vader : Levie. Directeur van de Ned. Rotogravure Mij., Leiden. Laatst bekende adres: Wilhelminastraat 160, Den Haag. Thans ondergedoken.

Moeder : Amelia Simons. Eveneens ondergedoken.

Broeders : Benno Mozes. Oud 28 jaar. Gehuwd in Curacao, echtgenoote onbekend. Bedrijfsleider. Thans in Curacao.
Karel Salomon. Oud 26 jaar. Ongehuwd. Bedrijfsleider. Ondergedoken in Nederland.

Zuster : Heske Carolina. Oud 22 jaar. Ongehuwd. Eveneens ondergedoken in Nederland.

Ongehuwd

Godsdienst : Israeliet.

Talenkennis: Nederlandsch, Engelsch, Fransch, Duitsch.

Politieke richting : Geen. Stemde Liberaal of V.D.

Lagere school en Gymnasium te Den Haag, daarna Universiteit te Leiden. Afgekeurd wegens doorgezwikte enkel voor militairen dienst. Mr. in de rechten in 1937. Kwam daarna als secretaris van de directie bij de Ned. Rotogravure Mij te Leiden, drukkerij en uitgeverij en bleef hier tot deze zaak in April 1941 gearieseerd werd. Kreeg kort daarna een baantje als reisiger bij Loeber papiergroothandel te Amsterdam, waar hij werkte tot Maart 1943, toen hij onderdook. Hij huurde een kamer in Groningen, waar hij bleef tot 22 Mei 1943. Werd op dien dag gearresteerd en na 2 dagen naar Amsterdam getransporteerd, waar hij 3 dagen gevangen zat, om daarna naar het kamp Westerbork te worden gezonden. Van hier wist hij na een week te ontsnappen naar Arnhem waar hij eenigen tijd bij verschillende vrienden doorbracht en daarna naar Groningen terugkeerde.

Inmiddels had hij contact gekregen met den heer FABER in Baarn, die hem een weg aangaf om naar Frankrijk te komen. Hij ging naar Nieuw Namen (Zeeuwsch Vlaanderen), waar hij 4 anderen aantrof, die door dezelfde organisatie geholpen werden. Dit waren HEINEMAN (thans in Madrid), OPPENHEIM, (thans in Frankrijk) en 2 onbekenden, waarvan één eveneens in Frankrijk bleef, terwijl de andere later naar Nederland terugkeerde.

Zij liepen over de Belgische grens en gingen per tram en trein naar Hersaut op de Fransche grens. Hier hadden zij het adres van een smokkelaars café, waar zij iemand wonden, die hen over de Fransche grens bracht naar Lille. Van Lille per trein naar Parijs en vandaar naar Sens. Zij sliepen dien nacht in de open lucht en gingen den volgenden morgen naar naar het hen opgegeven adres: een Hollandsche boer, genaamd Izak de HULLU, die een boerderij heeft in St. Benoit. Van hier gingen zij naar een

volgenden

volgenden Hollandsche boerderij, eigenaar de PUTTER, in Bossèc sur Monthelan. Van hier gingen Huineman en hij over de demarcatielijn (de andere twee waren bij de Hullu gebleven) en zij gingen per trein naar het adres van een derden Hollandschen boer in Zuid-Frankrijk, genaamd MEL, in Marsolan (Gers.). Deze bracht hen in contact met een Franschman, genaamd Barthe, die hen valsche Fransche identiteitskaarten bezorgde en hen verder op kaarten de weg door de Pyreneeën aangaf. Zij volgden dezen weg en werden in Spanje bij Puerta de Plan gearresteerd en naar de gevangenis in Barbastro vervoerd, om na 11 dagen te worden verplaatst naar de gevangenis in Saragossa. Hier bleven zij tot 28 September 1943, toen zij door bemiddeling van den heer Davids bevrijd werden en naar Madrid gingen. Op 13 December vertrok Levisson in convooi naar Gibraltar. Op 27 December 1943 ingescheept naar Liverpool; aankomst 4 Januari 1944.

Is politiek volkomen betrouwbaar.

London, den 9den Februari 1944.

O. Pinto

(O.Pinto.)

Nader verhoor van Mr.R.A.LEVISSON betreffende Nederland:

"In Nederland heb ik op mijn eigen houtje ondergedokenen geholpen, doch illegaal werk op groote schaal heb ik nooit gedaan.

In de R.V.P.S. zijn mij afgenomen een vervalscht en een geheel valsch persoonsbewijs, welke wellicht voor den betrokken Nederlandschen dienst van belang kunnen zijn en terug te bekomen zijn bij The Under-Secretary of State, Immigration Branch, Home Office, 10 Old Bailey, E.C.4.

Ik ben zelf nooit lid geweest van een politiek partij, doch ik hoorde, dat vooral onder de jongeren van de S.D.A.P. veel contact betsaat. In Nederland zijn verschillende studiegroepen, die de na-oorlogsche problemen bestudeeren.

In Westerbork bestond de bewaking uit 40 marechaussee's, waarvan er 3 mis waren; namen zijn mij niet bekend. De leiding berustte bij de Duitschers.

De namen der leiding zijn mij niet bekend. Het eigenaardige was, dat toen de Hollandsche commandant SCHOL vervangen was door een Duitscher, de voedseltoestand terstond beter werd. Dit kwam, omdat Schol met bonnen moest werken en die Duitscher maar kon requireeren. Hij was een eigenaardige kerel, daar hij dol was op de Palestina-pioniers, die allerlei voordeelen hadden en ook niet gedeporteerd werden.

Ik heb één transport weg zien gaan, nl. 3000 in 60 beestenwagens; mannen en vrouwen door elkaar en zonder stroo. Voedsel voor onderweg kregen zij van den Joodschen Raad en de bagage bestond alleen uit een broodzak en 1 deken. De wagens werden toegespijkerd met een gleuf open tusschen de deuren en in de wagens waren 2 tonnen; één met water en één als w.c.

PUTKAMMER, Duitscher (spreekt ook Nederlandsch), procuratiehouder bij de Rotterdamsche Bank te Amsterdam, is een wonderbaarlijke figuur. Hij zag nog wel kans Joden voorloopige "Sperre" te verkoopen tegen diamant en later ook tegen kunstvoorwerpen. Meestal vroeg hij ± f.10000 en voor mij vroeg hij f.24000 aan diamant. Met zoo'n "Sperre" was je veilig voor 6 à 10 weken en velen hebben dit gedaan.

Aus der FÜNTE, wiens naam ik vele malen heb gelezen, is de beruchte Obersturmführer der S.S. te Amsterdam. Hij is zeer vermoedelijk

bij

bij den S.D.
Zgn. helpers bij de razzia's enz. waren:

REICH en

Von HASSELT, twee onder-officieren, die altijd in burger gekleed waren.
Aus der Fünte is waarschijnlijk een der zeer weinigen, die weet waar al de Joden-transporten heengegaan zijn. De Zentralstelle op het Adema van Scheltemaplein te Amsterdam heeft een volledig kaartsysteem van gedeporteerden, waarvan een duplicaat in Westerbork is.

FISCHER, (Zie M.I.6 rapport), is Oberscharführer S.S., zetelende in "Windekind", Nieuwe Parklaan te Den Haag en is de filiaalhouder van Aus der Fünte voor Den Haag. Hij moet m.i. ook een S.D.-man zijn.

Mr.F.B.BAKELS, advocaat en procureur te Den Haag, is gearresteerd, doch waarvoor weet niemand. Hij zit in Utrecht en zijn vrouw heeft ook een tijd gezeten.

BLOEMERS, burgemeester van Arnhem. Over hem wordt veel gesproken, doch ik weet, dat hij menschen heeft gewaarschuwd, voor razzia's.

Mr.D.GAARLANDT, zoon van den voormaligen burgemeester van Gouda, is burgemeester van Gasselte-Nyeveen en is prima.

M.PELINCK, burgemeester van Nord (Dr.), is prima.

Mr.R.N.de RUYTER van STEVENINCK, burgemeester van Leiden, is N.S.B.'er, doch ik heb den indruk, dat hij geen voorstander is der Joden-maatregelen, wat dan ook wel gebleken is. In Leidenwerden de Joodsche maatregelen eerst dan toegepast, zoodra de betrokken orders kwamen. Daar staat tegenover, dat hij op ander gebied weer onmogelijke dingen heeft gedaan. Hij is niet de allerkwaadste N.S.B.'er en is zeer capabel.

Mr.J.DIJKHUIS, wethouder van algemeene zaken te Rotterdam, is ± 31 jaar oud en een oud-clubgenoot van Leiden van mij. Hij is eenig kidd en komt van een zeer eenvoudigen familie. Na zijn eerste jaar zakte hij en vlak daarop had hij het ongeluk ruzie te krijgen met het sterkste corps-lid, met als gevolg, dat zijn kaak gebroken werd. Zijn ouders hebben toen een schadevergoeding van f.24.000 gevraagd. Als gevolg van een en ander lag hij er heelemaal uit. Jhr.mr.BOSCH ridder van ROSENTHAL heeft zich zijn lot aangetrokken en hem, na zijn studie, een baan gegeven op de griffie te Utrecht. Na Mei 1940 heeft hij Bosch volkomen verraden door N.S.B.'er te worden. Hij werd toen al gauw secretaris van Ir.Müller en ging met hem naar Rotterdam als chef van het kabinet en chef personeel. Thans is hij reeds wethouder. Hij is een zeer ongunstig iemand en maakte veel propaganda voor de N.S.B.

Zeer betrouwbare adressen:

W.J.KOLFF, artsaan het Ziekenhuis te Kampen sinds de capitulatie, kreeg te Zwolle vele gevallen te behandelen van ernstige mishandelingen in het kamp te Ommen. Hij heeft hierover geschreven naar den rechter Mr.van Oosten Slingerlandt te Rotterdam en het gevolg hiervan was de bekende enquete van de rechterlijke macht inzake de toestanden te Ommen.

Mr.

Mr.P.BORST, wonende te Amsterdam, van Eeghenstraat 70, jaren lang lid van het bestuur der Federatie werkgeversorganisaties in de typografie.

Mr.VRIJ, tijdschriftenuitgeverij, wonende te Amsterdam, Jan van Moerstraat (?). (Is dit Mr.M.J.C.Vrij, Joh.Vermeerstr.)

Edo LOEBER, wonende te Hilversum, Tesselschadelaan No.16, werkzaam bij de papiergroothandel G.H.Bührman te Amsterdam, is zeer capabel.

Mr.A.W.KIST, jong advocaat, G.B.Burgerplein No.4B te Rotterdam. Hij heeft zeer vele relaties, o.a. in de jeugdbewegingen der Herv.Kerk.

Mr.M.B.van de WERK, griffier Rechtbank te Groningen, wonende Tuinhoflaan te Haren.

Mr.C.J.van SCHILLER, legatie-attaché ter beschikking van het Dept.van Buitenlandsche Zaken te Den Haag.

Mr.L.H.N.F.M. BOSCH ridder van ROSENTHAL, ambtenaar Dept.Binnenlandsche Zaken , wonende Oude Singel No.66 te Leiden.

Mr.W.H.FOCKEMA ANDREAE, directeur Rijnscheepvaartbureau te Rotterdam, laatstelijk wonende Parkflat, Parkstraat te Rotterdam; is meer dan prima.

Mr.REYNINK, ex-chef afd. Hooger Onderwijs van het Dept. van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te Den Haag.

N.S.B.'ers e.d.:

Van DUREN, wonende Korenbeurssteeg te Leiden, is de chef der W.A. te Leiden.

De VRIES, wonende Haarlemmerstraat te Leiden; is met zijn geheele familie lid der N.S.B. (Zie M.I.6 rapport).

KERKMEESTER, directeur van de Arbeiderspers, wonende Hekelveld te Amsterdam, is N.S.B.'er.

Voor den door mij aan den heer Pinto genoemden FABER, architect te Baarn, die prima is, werkt als passeur iemand, die zich pater HILARIUS noemt. Hij is ± 27 jaar oud, ± 1.63 m. lang, spits muizengezicht, sluik blond haar, een nietig mannetje om te zien. Ik twijfelde er reeds aan of hij wel pater was, ik heb hem ook in burger gezien en volgens de verhalen zou hij een ex-societeits kellner en mis zijn. Dat hij mis is, daarvoor heb ik niets van gemerkt, anders had hij mij gemakkelijk kunnen verraden."

London, den 10den Februari 1944

De Luitenant ter Zee II K.M.R.,

(A.Wolters.)